

Co udělat pro své bezpečí při cestách v zahraničí

Při cestách v zahraničí čelíme často nebezpečí odlišného charakteru než v České republice. Hasičský záchranný sbor JMK ve spolupráci s Policií ČR – Krajské ředitelství Brno a Diecézní charitou Brno Vám nabízí několik rad, jak se můžete připravit na svoji zahraniční dovolenou nebo pracovní cestu tak, abyste minimalizovali riziko ohrožení Vaší bezpečnosti.

Co hrozí na zahraničních cestách

Cesta – při individuální cestě autem hrozí především porucha a dopravní nehoda, odcizení vozidla nebo vloupání do něj, zranění nebo úmrtí při dopravní nehodě a také možnost pokuty při nedodržení místních předpisů. Při cestě hromadnými dopravními prostředky může dojít ke ztrátě nebo k odcizení zavazadel, problémům při stále přísnějších bezpečnostních prohlídkách, okradení ve veřejných dopravních prostředcích nebo při čekání na ně.

Pobyť – při pobytu může dojít k odcizení vozidla, zavazadla nebo cenností z něj, ke zranění nebo zdravotním potížím způsobeným místním klimatem a hygienickými podmínkami, ke ztrátě orientace (např. při pěší túře), přepadení v nebezpečné lokalitě, nedostatku peněz (např. problémy s platební kartou), problémům s policií nebo místními obyvateli při nedodržování místních předpisů a zvyklostí, zasažení mimořádnou událostí nám neznámého typu (tsunami, zemětřesení, sopečná činnost, apod.).

Obr. 1: Prožijte dovolenou bez problémů.

Obr. 2: Zjistěte si co nejvíce informací.

Jak se připravit na cestu

V každém případě je důležité získat co nejvíce informací o zemi, kterou chcete navštívit a o způsobu dopravy, který chcete při cestě a pobytu použít. Doporučujeme Vám navštívit webové stránky Ministerstva zahraničních věcí www.mzv.cz, kde se dozvíte informace o příslušné zemi. Pokud se jedná o zemi, kde aktuálně hrozí nějaké nebezpečí, dbejte doporučení Ministerstva zahraničních věcí (např. odložte cestu, pokud to ministerstvo doporučuje).

V případě **individuální dopravy** je užitečné si podrobně zjistit trasu Vaší cesty (plánovač trasy, např. na: www.skoda-auto.com) a předpisy, vztahující se k dopravě, clu, pojištění vozu a osob (vše naleznete např. na: www.globalassistance.cz). Ujistěte se také, že máte:

- **platnou „zelenou kartu“** (pojistníkem podepsanou!), která je ve většině evropských zemích povinným dokladem o pojištění vozu,
- **vozidlo v bezvadném technickém stavu**, s povinnou výbavou, požadovanou v zemích, kam míříte a kudy projíždíte,
- **platné doklady** pro sebe, své děti, případně domácí zvíře, které cestuje s Vámi,
- **sjednané cestovní pojištění** osob a zavazadel (někdy je již součástí pojištění Vašeho vozidla),
- potřebná **očkování a léky**,
- **kontakty na důležité organizace** v případě nouze (na nejbližší zastupitelský úřad ČR nebo jiné země EU, na asistenční službu pro případný odtah Vašeho vozu, na Vaši banku pro případ problémů s platební kartou, na příbuzné pro případ jiných osobních problémů).

Obr. 3: Nezapomeňte na potřebná očkování.

V případě **individuální dopravy hromadnými dopravními prostředky** a **organizované dopravy** (např. s cestovní kanceláří) Vám odpadají starosti o vozidlo, trasu cesty a bezpečnost při jízdě. Avšak kromě výše uvedených bodů, týkajících se dokladů, pojištění a očkování musíte dbát navíc o:

Obr. 4: Zabezpečte Vaše zavazadla.

- **bezpečnost svých zavazadel** (vybavte je zámky, jmenovkou, věnujte jim neustálou pozornost),
- **rozumný počet zavazadel** (počítejte s možnými problémy, mějte jen to, co najednou unesete),
- dostatečnou **finanční a časovou rezervu** pro návrat do ČR pro případ problémů s dopravou nebo solventností cestovní kanceláře.

Jak se chovat při cestě a pobytu v zahraničí

Bezprostředně před odjezdem pečlivě zkontrolujte Vaši domácnost, podrobnosti najdete na dole uvedené webové stránce.

Při **cestě autem** především jezděte opatrně, často odpočívejte a neriskujte dlouhé non-stop noční přesuny. Dodržujte místní předpisy, ve většině evropských zemí a v USA je policie na cizince velmi přísná. Hlídejte si své vozidlo při přestávkách na odpočívadlech, vždy při opuštění jej zamykejte (ideální je automatický zámek vozu i při jízdě, zloději Vám nemohou ukrást

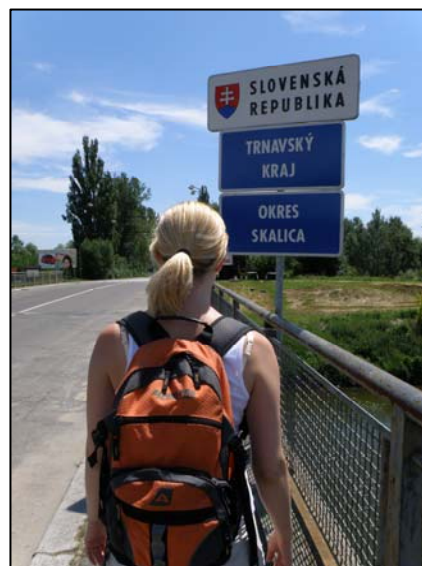
věci z auta při zastavení na semaforu, apod.), parkujte jen na bezpečných a osvětlených místech. Ve vozidle nenechávejte viditelně položené cenné věci (tašky, navigace, fotoaparáty...). Neriskujte jízdu pod vlivem alkoholu, i když je to v mnoha zemích povoleno. V případě nehody může být alkohol v krvi přitěžující okolností. Co dělat v případě dopravní nehody najdete v kapitole Jak se správně zachovat při dopravní nehodě. **Pro přivolání pomoci volejte v Evropě jednotné číslo tísňového volání 112, v USA a Kanadě 911.** V každém případě je při nehodě v zahraničí žádoucí mít doklad o nehodě od místní policie pro svoji pojišťovnu. Pokud jste viníkem nehody, počítejte s tím, že často je nutné okamžitě zaplatit pokutu, protože při nezaplacení hrozí zabavení vozidla nebo i krátkodobé vězení (např. v USA).

Při **cestě letadlem** je nezbytné dodržovat časové a bezpečnostní požadavky přepravní společnosti. Na letiště je nutné se dostavit včas (cca 2 hod. předem) kvůli absolvování odbavovacích a bezpečnostních procedur. Informujte se vždy o konkrétních bezpečnostních požadavcích přepravce (max. hmotnost zavazadla, vč. příručního, přeprava nožů, nůžek, tekutin v příručním zavazadle, používání elektroniky za letu, apod.). Při startu letadla věnujte pozornost instrukcím o bezpečnosti při letu. Vždy používejte bezpečnostní pás, nařídí-li to kapitán nebo posádka. I když je letecká doprava statisticky nejbezpečnější, je třeba vědět, co dělat v případě hrozící nehody nebo nouzového přistání. Vždy dbejte pokynů posádky. V případě nouzového přistání (možná technická závada nebo podezření na ni) zachovejte klid a neopouštějte své sedadlo, nebudete-li k tomu vyzváni. Nouzové východy otevřete pouze na pokyn posádky. Pokud hrozí nouzové přistání na hladinu moře, oblečte si předem plovací vestu, ale aktivujte ji až na pokyn posádky. V případě porušení trupu letadla (např. teroristický útok, výbuch...) a snížení tlaku vzduchu se automaticky spustí dýchací přístroje nad Vaším sedadlem. Nejdříve si nasadte svůj přístroj, pak pomáhejte ostatním okolo sedícím. Co nejdříve se oblečte nebo zabalte do deky, teplota mimo letadlo je v běžné letové výšce hluboko pod bodem mrazu. V případě požáru na palubě si chraňte především dýchací cesty a organizovaně ustupte do prostor, kde požár nehrozí.

Při cestě **autobusem / vlakem** dbejte zejména na své osobní bezpečí (možnost přepadení, okradení...). Vyberte si bezpečné místo (poblíž řidiče, průvodčího), hlídejte svá zavazadla, ani zamčené kupé ve vlaku Vás před zloději neochrání. Cennosti mějte ukryté při těle na více místech. V případě okradení nebo přepadení co nejdříve kontaktujte pracovníka přepravní společnosti a vyžádejte si asistenci místní policie, vč. zápisu o události pro pojišťovnu.

Při **pobytu v zahraničí** mimo výše uvedená bezpečnostní opatření dodržujte zejména následující pokyny:

- dejte vždy někomu vědět, kam se v nejbližší době chystáte (mailem příbuzným, ústně delegátovi cestovní kanceláře, recepčnímu hotelu nebo

Obr. 5: Vždy dejte někomu vědět, kam se chystáte.

chaty), může to urychlit pátrání po Vás, pokud budete mít nehodu nebo budete nezvěstní,

- vyhýbejte se nebezpečným místům ve městech (chudinské čtvrtě, centrum v noci...), na pobřeží (místa s nebezpečnými mořskými proudy nebo útesy), v horách (klimaticky extrémní oblasti s řídkou civilizací). Pokud ale právě sem míříte, buďte adekvátně vybaveni a pokud možno nechodte nikdy sami.
- respektujte místní zvyklosti (styl oblékání nebo stolování, náboženské a společenské tradice, místní svátky a posvátná místa), předcházíte tím mnoha zbytečným konfliktům,
- jste-li přepadeni, chovejte se klidně a pokud nemáte šanci se ubránit, raději odevzdejte vše požadované, Váš život je cennější. Podrobnosti o tom, co dělat při okradení nebo přepadení najdete v kapitole „Jak se zachovat při přepadení“.
- pokud se ztratíte v neznámém terénu, volejte v Evropě jednotné číslo tísňového volání 112, v USA a Kanadě 911 a pokuste se popsat místo, kde se nacházíte nebo cestu, jak jste se tam dostali. Ideální je mít s sebou GPS navigaci, v nouzi Vás záchranáři vyhledají i pomocí zaměření Vašeho mobilního telefonu. Více o přežití v přírodě najdete v kapitole „Jak přežít v přírodě“.
- zjistěte si vše dostupné o možných rizicích v dané lokalitě. Např. pokud lezete na vrchol činné sopky, měli byste znát aktuální stav seismické aktivity v dané oblasti, v horách obecně i aktuální předpověď počasí, v zalesněných oblastech výskyt požárů, nebezpečných zvířat a rostlin, u moře dobu přílivu a odlivu, směr a rychlost mořských proudů, apod.

Obecně lze doporučit, že při každé mimořádné události, kterou nejste schopni zvládnout a překonat vlastními silami, se obraťte o pomoc na nejbližší zastupitelský úřad ČR nebo jiné země EU. Zde Vám pomohou např. vystavit náhradní doklady a zprostředkovat pomoc z ČR nebo transport do ČR.

Jak se chovat při hrozbách, které v ČR neznáme

Sopečná činnost

Většina aktivních vulkánů je velkou turistickou atrakcí. Ve vyspělých zemích je pohyb turistů dobře organizován místními úřady, ale přesto je vždy dobré vědět, jak se chovat v případě erupce. Chcete-li se pohybovat v bezprostřední blízkosti, především je třeba zjistit, o jaký typ vulkánu jde. Stručně řečeno existují dva typy vulkánů – typ červený a typ šedý. **Typ červený** (např. Kilauea, Piton de la Fournaise) je méně nebezpečný – při erupci dochází většinou jen k výronu lávy, v některých případech i nepřetržitému (havajské sopky), což je atraktivní podívaná. Vzhledem k vysoké teplotě magmatu je nutná dostatečná vzdálenost k pozorování (desítky až stovky metrů v závislosti na směru větru) a respektování uzavřených oblastí. Při výronu lávy hrozí totiž i další nebezpečí – lesní požáry (stromy se mohou vznítit i žárem), záplavy (tající sníh nebo led), sesuvy a kamenné laviny. **Typ šedý** (např. Vesuv, Krakatoa) je mnohem nebezpečnější, protože dochází mimo výronu lávy i k zemětřesení, chrlení žhavého popela,

kamenů a nebezpečných plynů, které mohou ve velmi krátké době zasáhnout široké okolí. U podmořského výbuchu může dojít k tsunami – viz dále.

V případě turistiky v sopečné oblasti je třeba maximální opatrnost při pohybu na lávových polích. Povrch je velmi členitý a často nestabilní, hrozí zranění a pády do trhlin. Teplota zemského povrchu může místy dosahovat vysokých teplot. Blížící se sopečnou činnost (pokud přijde bez varování odborníků) lze odhadnout stěží, lze si např. všimnout chování divoce žijících zvířat, která nebezpečí vycítí dříve, náhlého zápachu, záchvěvů země, apod. V těchto případech se okamžitě snažte dostat co nejdále od vrcholu sopky. Ustupujte kolmo na směr větru nebo lávového proudu. V krajním případě lze požádat přes tísňovou linku o evakuaci vrtulníkem (pokud to situace umožňuje).

Zemětřesení

Toto nebezpečí ve své ničivé podobě hrozí v mnoha turisticky oblíbených oblastech (např. východní Středomoří, západní pobřeží obou Amerik, horské oblasti Turecka, Íránu, Pakistánu, středoasijských republik, Indie a Číny, ostrovy jihovýchodní Asie, Japonsko).

Hlavním vodítkem pro Vaši ostražitost by měla být existence ničivého zemětřesení v minulosti. Pokud se vyskytlo, je na místě zvýšená opatrnost při pobytu v budovách. Zjistěte si, jaká bezpečnostní opatření má Váš hotel, kde jsou evakuační trasy, únikové východy, shromaždiště nebo kryty, apod. Jak správně opustit budovu při evakuaci najdete v kapitole Jak správně postupovat při opuštění domácnosti / objektu při evakuaci.

V případě záchvěvů země nebo budov se pokuste okamžitě dostat na volné prostranství mimo dosah pádu okolních budov, stromů a sloupů el. vedení. Pokud je otřes tak silný, že již dochází k narušení stěn a stropů budov, snažte se najít úkryt v nižších podlažích, pokud to nelze, ukryjte se ve výklencích stěn, u sloupů a mezi dveřmi, kde je menší pravděpodobnost, že na Vás spadne strop místnosti. Vždy si chraňte především hlavu a dýchací cesty (velké množství prachu).

Pokud se ocitnete v závalu pod troskami budovy a nejste vážně zraněni, nepanikařte. Pokuste se zorientovat a dostat ven z trosek. Je-li to nebezpečné nebo nemožné, čekejte na záchranáře. Pokuste se stabilizovat místo, kde se nacházíte pro případ, že dojde k dalším otřesům. Dejte o sobě vědět. Pokud nemáte mobilní telefon nebo nefunguje síť, vydávejte hluk (tlučením do trubek topení, pískání, křik...).

Obr. 6: Chraňte si zejména hlavu před padajícími troskami.

Tsunami

Pojem tsunami znamená mohutnou přílivovou vlnu, obvykle vyvolanou podmořským zemětřesením, podmořským sesuvem nebo výbuchem podmořské sopky.

Bezprostřední nebezpečí hrozí zejména na pobřeží otevřených moří a oceánů v seismicky aktivních oblastech. Tsunami může zasáhnout i vzdálená pobřeží na opačné straně moře nebo oceánu. Zde však je již dost času na varování a evakuaci. Nejohroženější jsou nížinné oblasti (korálové atoly, ústí řek) a přímořská sídla a rekreační oblasti. Na volném oceánu může vlna dosahovat jen výšky několika centimetrů, výška vlny se zvyšuje až u pobřeží vlivem charakteru zvedajícího se mořského dna. Výšku vlny na pobřeží lze stěží odhadnout předem, může to být několik decimetrů, ale i přes 20 metrů.

Při akutní hrozbě tsunami (spuštění pobřežního varovného systému) je nutné co nejdříve najít vyvýšené místo nebo vyšší patro pevné budovy, nejlépe alespoň několik set metrů od pobřeží. Ani méně pevné budovy nemusejí vydržet tlak přílivové vlny. Ta může zasáhnout i oblast vzdálenou i několik kilometrů od moře (např. v údolí řeky, ústící do moře). Kromě utonutí představuje velké nebezpečí i zranění předměty, které vlna unáší a zpětný návrat vlny do moře. Během jedné události mohou přijít i následné vlny (slabší nebo i silnější).

Chcete se dovědět více o tom, jak se správně chovat při mimořádných událostech? V rámci projektu „Vaše cesty k bezpečí“ Vám Hasičský záchranný sbor JMK ve spolupráci s Policií ČR a Diecézní charitou Brno nabízí další tipy našich chytrých blondýnek, které Vám na webové adrese www.firebrno.cz/vase-cesty-k-bezpeci poradí, jak nejlépe vyřešit i jiné situace, ohrožující Vaši bezpečnost, zdraví, životy a majetek.